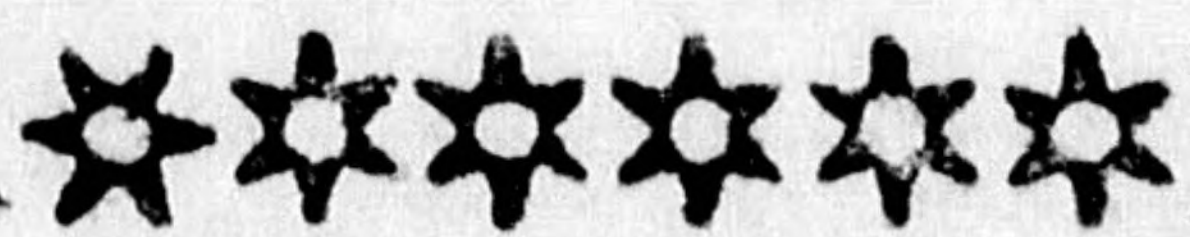

Nro. 20.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden Martius 9-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Eő Cs. K. Felsége ilyen Kabinéti Kegyelmes írást
méltóztatott Gróf *Metternich-Winneburg-Och-*
senhausen Státus és külső dolgokra ügyelő Mi-
nister Urhoz küldeni: —,

„Kedves Gróf Metternich! Nem annyira
azért, hogy a' Mária Therésia Rendje Cancellari-
uságának az ő Statutumai szerént az Udvari
Státus Cancellariussággal összsatsatóltatva kell
lenni, hanem sokkal inkább, hogy a' Gróf Úr
eránt való bizodalmanak 's különös tisztelem-
nek újabb bizonyságát mütassam, a' Gróf Urat
ezen Rendnek Cancellariusává teszem, olly bi-
zodalommal, hogy sok tekintetben bizonyított
szolgálatbéli buzgósága szerént, ezen Rendnek

előmenetelesítésén és Statutumainak fenntartásán is rajta fog lenni.“

* * *

Temerini *Széchen Sándor* úr Cs. K. Titkos Tanácsos, a' Sz. István K. Réndje Comendátori Keresztese, régebben az Ország Kintstármestere 's a' Magyar Kamara Előülője, ő Exc.ja, 73-dik esztendejében, sok hasznos szolgálatai által a Monarchára és hazára nézve igen betsessé tett életét, Budán Febr. 24-dikére virradó éjjel, tüdőgyulladásban elvégzette.

* * *

A' Cács és Rimaszombat közt Zelenán által vivő posta Statioát, egy postáról $\frac{1}{4}$ postára emelni méltóztatott Fels. Urunk a' múlt Januáris 19-dik napján költ, és a' Fels. Magyar Kir. Kamara által ki hirdettetett decretuma szerint.

Orosz Birodalom.

A' Petersburgi újság szerint Hertzeg *Kutusow* a' Novgorodi és Pétersburgi Püspökhöz írván, jelenti, hogy a' *Doni* vagy *Don* mellyéki Kozákok azt kívánják, hogy az a' kints, mellyet ők az ellenségtől vissza vettek, forditassék valamelly szent végre. Áll ez a' kints 16 mázsa veretlen ezüstből. Azt kívánják a' nevezett Kozákok, hogy a' Kasánban és Petersburgban lévő Szűz Mária temploma' ékességére öntsék ki belőlle a' négy *Evangélistákat* ilyen emlékeztető írással, *Kegyes alamisna. a' Dóni Kozákoktól.* A' munkára kívántató költséget Hertzeg *Kutusow* vállalta magára.

Jan. 6-dikán egy Manifestumot hirdettetett ki *Sándor* Császár Wilnában, melly által azt parantsólja, hogy annak a' példátlan buzgóság-

nak, hűségnek, és szeretetnek, mellyet az Orosz nemzet a' vallás és haza eránt megbizonyított, örökös emlékezetéül, 's azon háládatosságnak jeléül, mellyel a' nemzet az Orosz birodalomnak a' veszedelemből lett kiragadtatásáért a' Gondviselésnek tartozik, építsenek egy templomot, melly a' *Szabadító Kristusnak* légyen szentelve.

Azokhoz a' tartományokhoz, mellyek a' régi időkben Lengyel Országhoz tartoztak, de ennek felosztattatásától fogva az Orosz birodalomhoz csatoltattak, ilyen közönséges megbotsáto hirdetményt intézett Sándor Császár Vilnából még a' múlt Decz. 24-dikén: —,

„Mi Első Sándor, minden Oroszok Császára 's a' többi.

„A' hajdan Lengyel most Orosz tartományoknak lakosai ezen még most is tartó hadakozás alatt nagyobb részint megmaradtak az erántunk való hűségben, mellyre nézve mind ezek egyenlő just tarthatnak a' mi egyéb alattvalóinkal a' mi kegyelmességünkhöz és háládatosságunkhoz, De vagynak mások olyanok, a' kik a' mi igazságos haragunkat sokféleképpen fel ingerelték magok ellen: némellyek ezek között, az ellenségnek a' mi határainkra való beütése után, az erőszaktól és hatalmaskodástól félvén, vagy pedig azért is, hogy vagyonaikat az elpusztítás-tól ily módon meg menthetni gondolták, az ellenségtől réájok taszittatott hivatalokat és foglalatosságokat felvállalták; mások, kiknek a' számok kevesebb, de az ő bűnök sokkalta nagyobb azért, hogy még minekelőtte az ő tartományaikra be ütött volna az ellenség, előre általállot-

tak az idegen jövevénynek részére, ellenünk az-
 zal együtt fegyvert fogtak, és inkább annak szem-
 telen követői mint a' mi hűséges alattvalóink
 maradni kívántak. Ezen utolsóknak halállal kel-
 lene megbüntettetni; hanem minthogy látjuk,
 hogy az Isten külömben is kitöltötte már réájok
 a' maga haragját, a' melly őket azokkal egyfor-
 málag a' földhöz veri, kiknek magokat hitsze-
 géssel által adták vala, és minthogy mi a' ben-
 nünk főképpen uralkodó szánakozásnak szavára
 halgatunk: ehez képest közönségesen és égyen
 égyen minnyájokra nézve *botsánatot* hirde-
 tünk, 's az egész történetet az örökké való fele-
 dékenységnek 's leg mélyebb halgatásnak által
 adván, ezen tárgyra nézve minden további árul-
 kodást (denunciatiót) és vizsgálódást megtiltunk,
 olly bizodalommal, hogy azok, a' kik töllünk
 elállottak vala, ezen jámbor vélek való bánás
 módját érezvén, mitalfogvást két hónapok alatt
 lakhelyeikre vissza térnek. Ellenben ha vala-
 ki közzülők, még ezen idő után is, a' nélkül,
 hogy kegyelmünket haszonra forditaná, még ezen
 botsánat után is az ellenségnek szolgálatjában 's
 ugyan azon előbbeni bűnében megmaradna; az
 Orosz birodalom az illyent, mint telyes hitsze-
 gőt a' maga kebelébe többé bé nem fogadja, 's
 az illyeneknek jószágaik elfoglaltatnak. A' m
 a' hadi foglyokat illeti, noha ezen botsánat alól
 azok is ki nem szorítottatnak, a' kik fegyveresen
 találtatván úgy fogattottak el, tsakugyan nem
 követhetjük ezen tekintetben, a' nélkül, hogy
 az igssságot meg ne bántanók, szívünknek hal-
 landóságát, mind addig, míg az ő fogságoknak
 ideje a' folyó hadakozásnak végződése által el

nem telik. Egyéb eránt annak idejében ezek is élni fognak azzal a' botsánattal, mellyet mi minnyájoknak határoztunk. Így tehát minnyájok részesülhetnek az azon való közönséges örvendezésben, hogy a' minden nemzetek' ellenségének hatalma megbukott; és tökéletesen semmivé tétetett, és ezt megnyílt szívvel való leg tisztább háládatossággal megköszönik a' leg föbb valóságnak. Azonközben remélnjük, hogy ez az atyai megbotsátás, mellyre minket egyedül tsak a' könyörületesség vett, a' vétkeket igazi megbánásra fogja indítani, 's egyátalyában mind ezeket a' tartományokat meg fogja a' felől győzni, hogy ők, mint a' kik századoktól fogva egy nyelven beszélnek, és ugyan azon eredetűek az Oroszokkal, soha és sohol nem lehetnek olyan bóldogok és bátorságosok, mint a' hatalmas és nagy lelkű Orosz birodalommal való teljes egyesülésben és özszeolvadásban. —,

„Sándor.

Warschawi Hertzegség.

Az Orosz Császár a' Breszlai újság szerént, a' melly Febr. 27-dikén költ, már az előtt néhány napoktól fogva *Kalisch* városában tartózkodott.

Ezen Nagy Hertzegségnek Országlószéke mostanában Krakauban tartózkodik. A' Lengyel ármáda (az úgy nevezett 5 dik ármáda), melynek Hertzeg *Poniatowszky* a' vezére, mostanában *Centochau* körül tanyázik (*Slézia* mellett). Maga a' Hertzeg *Krakauban* van.

A' *Breszlai* újságban így adatik elő egy *Poseni* már régitske tudósításban az Oroszoknak ide való bemenetelek: —,

„*Posen* Febr. 13-dikán: — „Már néhány napoktól fogva vettük észre ezen Frantzia fő hadi szálláson a' rendkívül való mozdulásokat; külső városainkban, 's a' *Thorn* és *Warschau* felé menő úton vigyázó tsoportok járkáltak és állottak. Febr. 12-dikén jó reggel az egész fő hadi szállással elment innét az Olasz Vice Király. Még az nap sok Olasz és Frantzia seregek által takarodtak városunkon, és csak egy Bavarus tsapat maradt itt. Ma reggeli 5 órakor ezek is ide hagyták városunkat, 's már hatodfél órakor béérkezett az első Kozák tsoport. Ezen Kozák tsoportok leg jobb rendel és fényítéktartással jöttek bé ide. A' Kozákok magok sokan kiáltozták a' lakosokhoz, hogy lássanak dolgaikhoz, és senki ne féljen semmitől; melyhezképpent itt, mint szombat napon közönségesen szokásba van, minden féle kalmárbótok megnyittattak, az eleségárulók a' magok helyeiken megjelentek és kirakodtak, 's minnyájok úgy hozzá láttak foglalatosságaikhoz, mint a' leg nagyobb békesség idején szoktak. Nem soká számosabb Kozák tsapatok érkeztek - el egymásután, de leg kissebb alkalmatlanságot nem okoztak senkinek. — Kilentz órakor még egy más gyalogokból, lovasokból, és ágyúzókból álló számos sereg érkezett - bé leg nagyobb rendel és tsendességgel a' Gen. Gróf Woronzow vezérlése alatt. Egy része a' seregnek azonnal tovább folytatta útját, a' többek kvártélyokra osztattak a' városban. Mind ezek alatt olly tsendesség uralkodott, mintha semmi fegyveres nép nem lett volna a' városban. A' Lengyel tisztek, köz emberek és

Kozákoknak öltözött Lengyelek, naponként érkeznek hazájokba vissza szabadtságlevéllel.

Szakszoiaai Királyság.

Tegnaptól fogva, így szóll a' *Baireuthi* újság Febr. 26-dikán, olyan szerentsések vagyunk, hogy a' Szakszoniai Udvarnak egy része városunkban van. *Antal* ő K. Hertzegsége a' Király első testvére, és felesége *Maria Therésia* Aus-triai Fő Hertzegaszszony, *Maximilian* Hertzeg a' Király második testvére, fiaival és leányival egyetemben, *Amália*, *Mária*, *Marianna* és *Joséfa* K. Hertzegaszszonyokkal, 's *Fridrich*, *Klé-mens*, 's *János* K. Hertzegekkel, továbbá a' Király testvér hugával *Mária Anna* Hertzegaszszonnyal egyetemben, *Dresdából* Febr. 22-dikén elúta-zván, azon éjjel *Chemnitzben*, a' következett éjjel *Plauenben* háltak, és ma ide érkeztek. Ezen fő uróságok, kiknek itt lejendő maradások még bizonytalan, tegnap reggel templom után gyalog minden pompa nélkül ezen városnak útzáin menvén, az ő emberiszeretetek és alázatos lebo-tsátkozások által megillettetett népnek sokasága által kísértettek mindenütt. — Király és Kiraly-né ő Felségek a' leányokkal *Augusta* K. Hertzeg-aszszonnyal egyetemben, Febr. 28-dikán *Plauenbe* érkeztek.

Egy *Dresdai* tudósításban ezek fordúltak elő *Mártzius* 1-ső napján: — „Ide a' múlt pénteken két lovas Regementek jöttek-bé. A' testőrző vasasoknak 6 Svadronjaik elküldettek *Bautzenhez* vigyázni, hogy nállunk is olyan látogatást ne te-gyenek a' Kozákok, a' millyent Febr. 20-dikán *Berlinben* tettek. Egy Svadronja ezen testőrző

seregnek meg maradt itt Dresdában, a' többi Plauenbe ment a' Király után."

Görlitz táján már megmutatták vólt magokat ezen időben a' Kozák vigyázók: *Breskowba* pedig (Lusátziának északi szegletén) bészállott volt egy Orosz tsapat.

Az *Albisi* szemmeltartó Frantzia ármáda' vezéro Gen. Grof *Lauriston*, Febr. 20-dikán Hamburgból Magdeburgba érkezett. Marschal *Victor* pedig (a' Bellunói Hertzeg), Febr. 20-dikától fogva 22-dikéig *Wittembergában* tartózkodott. A' Frantzia seregek mind *Wesel* mind pedig a' *Ménusi Frankofurtum* felől szünetlen gyülekeztek *Magdeburg* felé, a' hol e' szerént számos Frantzia hadi erő gyülekezvén össze, nem soká nevezetes történeteket lehetett várni.

Prusszia.

Az a' hirdetmény, mellyet a' Prussziai Király a' közönséges fegyverfogásra nézve kiadott, annyira felbuzdította a' Prussziai Birodalombéli ifjúságot, hogy szünetlen sokan mennek magokat jetenteni a' rendelt helyre, 's készek kedves hazájoknak boldogságáért minden javaikat 's életeket feláldozni. Egy Februárius 13-dikán költ Berlini levél e'ként adja elő e' tárgyat: —

„A' mi Kórmányszékünknek unszólo hirdetménye számos ifjakat felgerjesztett a' fegyverfogásra, minden nap sokan jelentik magokat a' felállítatandó vadász sereg Kommandójánál. Az ide való Királyi Universitás tsak nem egészen üresen maradt, a' Prussziai születésűek könyveiket félre tették, 's azok helyett a' fegyverhez nyúltak. A' kik még el nem mentek, nyóltz

nap alatt azok is itt hagynak bennünket. A' Gymnasiumokban a' felsőbb classisok üresen állanak. Sok úgy nevezett Referendáriusok, kalmár és mester legények, vesznek a' vadász seregeknél szolgálatot.

Mely lángoló buzgósággal viseltessen a' Pruszsiai Birodalombéli ifjúság Fels. Fejedelmének, 's Hazájának oltalmazására nézve, nyilván kimutatta az által, hogy seregestől vett annál a' szabad vadász seregnél hadi szolgálatot, melly a' Pruszsiai Kir. ármádiának öregbítésére felállítatott, a' többi közt abból a' levélből is, melyet egy B. . . . Universitásban tanuló ifjú, a' múlt Febr. 10. dik napján édes attyának küldött vala: —,

„Kedves Atyám! Most itt rendkívül való nyughatatlanság van. Minden, a' kiben a' haza és szabadság szeretete eránt leg kissebb érzékenység van, az el ragadtatásig való örömmel kap azon az alkalmatosságon, hogy erejét és életét a' haza szolgálatjára feláldozhassa. Jól esmérem hazafiúságot, 's ugyan azért eleve meg vagyok arról győzöttetve, hogy te azt, a' mit mivelek, és ezuátán is mivelní fogok, helybe hagyod. — Mi deákok egy különös corpust akarunk formálni, hogy valamint eddig minden örömben és szenvedésben egyaránt részesültünk, úgy egymás

Jegyzés. Referendáriusoknak hívattatnak a' Pruszsiai Birodalomban azok az ifjak, a' kik az Universitásokban tanulásokat elvégezvén, praxis végett, egyik vagy másik dicasteriumnál szolgálnak.

mellett fogunk viaskodni és győzni is, vagy ha az Isteni gondviselésnek úgy fog tetszeni, készek vagyunk együtt meg is halni. Azoknak nevek, a' kik a' Haza ügyét tiszta szívek szerént kívánnyák előmozdítani, egy circularis levélbe íratik bé, ma hozzám hozák, mellybe örömmel feljegyzem nevemet, és a' midőn ezen soraimat venni fogod, már akkor bé leszen ez a' laistrom a' Királynak adatva. A' mi kedves Királyunkhoz való szíves hajlandóságom, és a' haza szeretete által lévén lelkesítetve, és felbuzdítva, mi is szeretett Királyunk lábai eleibe tettük le a' mi erőnket, az ő böltsességében és kegyelmességében bizván, hogy azt oda fordítsa, a' hol jónak lenni gondollya. Mivel az én tselekedetemnek a' rugója nem a' nagyra vágyás, nem az ifjúi nekedesség, és megvakítatás, hanem a' köz jó előmozdítására törekedő buzgóság, és a' szent kötelesség, soha meg nem fogom bánni, hogy a' szükség idején tanulásomat félbe szakasztottam.

„A' háborúnak veszedelmes voltát és szörnyűségét szemeim eleibe raktam, még arról az irtódzásról is gondolkoztam, melly a' katonát érdekelheti; még is az a' bizonyos meggyőződés, hogy mi a' mi Királyunkért, Hazánkért, szabadságunkért, vagyonainkért, és bátorságunkért fogunk fegyvert, sokkal fellyebb haladja ama gondolatokat, végtére hogyha én is a' legkeményebb sorsnak elviselésére vagyok rendeltetve, mindazáltal azt a' belső ditsőséges meggyőződést, hogy én mint ember és jó hazafi kötelességemet végbe vittem, meg mentettem. Bizo-

nyosan minden ifjú ember, a' ki tökéletes egészségben és erőben lévén hátra marad, kötelessége felejtő félénk embernek lehet nevezni. Hogy familiádnak egyik tagját ez a' rút gyalázat illesse, édes atyám te azt nem akarod, és az én attól való tulajdon irtódzásommal, és azon édes örömmel, hogy a' haza meg szabadítására sok vitéz bajtársaimmal együtt valamit mivelhetek, tselekszi, hogy most különösen érzem, melly szerentsés vagyok, hogy magamat fiadnak nevezhetem. Hogyha a' mi kérésünknak helyt nem adna a' Király, bizonyosan azok közzé a' szabad vadász seregek közzé osztat fel bennünket, a' mellyek most felállítatnak. Ezen esetben kívánnék személyemen kívül egy lóval is áldozni ő Felségének; de mivel ezt nem mivelhetem, elvégzettem, hogy a' batallionja vadász közzé állok, mellyre való nézve még ma B . . . beúta-
 zok."

„Jó Atyám, ebből áll, a' mit erről a' minden Pruszsust fel buzdító tárgyról néked írni kívántam. Bizonyosan hiszem, hogy ezen feltételemet helybe fogod hagyni; sőt arról is meg vagyok győződve, hogy fiadnak engemet nem esmérnél, ha ezen környülállások közt csak egy szempillantig is tovább halasztanám a' fegyverhez való nyúlást."

* * *

A' mi a' Kozákok által Berlinben Febr. 20-dikán tett látogatást illeti, e' felől így írt a' Breszlai újság Febr. 27-dikén: —,

„Ezen napon (Febr. 20-dikán) az egész Fr. sereg nagy mozgásban volt Berlinben; minden

hídakra, sőt még a' múlató kertbe is ágyúk szegeztettek - ki. Délben 12 órakor minden háznak és boltoknak ajtajaik bezárattattak, 's az egész nemzeti őrző sereg fegyvert fogott. Éppen ezen környülállások között vágattak bé külömbkülömb kapukon és útzákra a' Kozák tsoportok, a' kikkel ittott özsze tsapások is történtek, 's mind két reszről estek - el uéhány emberek. Még kártáts által is köszöntődtek az útzákon a' Kozákok. Egy és két óra között egy Követ érkezett - bé az Orosz Generálisoktól a' városba a' Castigliónei Hertzeghez, a' ki ekkór az egész Fr. Generálisi karral egyetemben a' múlató kertben tartózkodott. Mitsoda fogamatja lett az Orosz Követ' küldetetésének, nem lehetett meg tudni, de bizonyos az, hogy igen kevés ideig maradott Berlinben, a' honnét 3 óráig már a' Kozákok is mind kimentek vólt. —

Berlinnek későbbi történeteiről még a' maj leg újabb újságokban sem találunk semmi bizonyost. — A' Dresdából Mártzius 1-ső napján indúlt tudósítások tsak annyit említettek röviden, hogy *Cöpnich* mellett, a' hova az Olasz Vice Király Febr. 24-dikén megérkezett vala, tsatázás történvén, ezt a' Frantziáknak Berlinből való eltávozása követett vólna, mint hallatott. — Az egyenesen Berlinből érkezett magános levelek ellenben, mellyek onnét Febr. 26-dikán indúltak még semmit nem említettek a' Frantziáknak onnét való eltávozások felől.